

COMMENTAAR

Olympisch Thialf is geen goed idee

HET OLYMPISCH IJSHOCKEYTOERNOOI IN 2030 voor mannen zou in Nice gehouden worden, maar de Franse organisatie van Winterspelen in de Franse Alpen zit met een planningsprobleem. Uitwijken naar Parijs, dat ziet president Fabrice Pannecoucke van de regio Auvergne-Rhône-Alpes niet zitten: „Ik heb niet de indruk dat Parijs in de Franse Alpen ligt.”

Henk van der Laan verwoordt de mening van het Friesch Dagblad

Maar Heerenveen ligt evenmin in de Franse Alpen. Toch vinden de Fransen het niet gek om het olympisch langebaanschaatsen in Thialf te houden in plaats van in Lyon, Grenoble of Nice. Voor Heerenveen en Fryslân is het een buitenkansje. Bij gebrek aan besneeuwde bergen is het onhaalbaar om de hele Olympische Winterspelen in Nederland te organiseren, maar is Thialf wel het beste langebaanstadion ter wereld. Zo kan Nederland toch een onderdeel van 's werelds grootste sportevenement binnenhalen.

Vroeger bouwde de stad die de Spelen organiseerde nieuwe sportfaciliteiten in de stad of nabije omgeving. Meestal kostbare prestigegebouwen, die er jaren later vaak ongebruikt bij lagen. Het Internationaal Olympisch Comité wilde, terecht, van dit geldverslindende en onduurzame gebruik af en stelt nu als voorwaarden dat er zoveel gebruik gemaakt wordt van bestaande faciliteiten, en dat als er nieuwbouw nodig is, dat die ook na de Spelen gebruikt kan blijven worden.

Als het schaatsen zich zo makkelijk op een olympisch zijspoor laat duwen, kan dat ook een eindpunt worden

Bij Zomerspelen is dat geen probleem; een beetje metropool heeft genoeg evenementenlocaties die tijdelijk omgebouwd kunnen worden. Bij Winterspelen is dit lastiger. Je tovert niet zomaar winterse bergen met skipistes uit de hoge hoed. Maar een hal voor schaatsen of curling is te doen. Door bijvoorbeeld een beursgebouw tijdelijk om te bouwen, zoals Milaan dit jaar deed.

Het geeft te denken dat de Fransen wel bereid zijn om hallen om te bouwen voor ijshockey en curling en zelfs een nieuw complex voor shorttrack en kunstschaatsen, maar niet bereid zijn dat ook voor het langebaanschaatsen te doen.

De magie van de Winterspelen is dat je één keer in de vier jaar met tienduizenden sporters uit de hele wereld en vanuit verschillende disciplines samenkomt. Een geïsoleerd schaatsstoernooi in Thialf wordt elk jaar toch al zeker twee keer gehouden. Voor schaatser voelt olympisch Thialf als verbanning; iedereen is in Frankrijk, maar zij zitten vijftien uur rijden verderop in Heerenveen.

Het langebaanschaatsen is groot in Nederland maar klein in de wereld. Dat schaatsen nog een zekere mondiale uitstraling heeft, zodat bijvoorbeeld inline-skaters zich laten omscholen, komt omdat schaatsen een olympische status heeft. Maar als het schaatsen zich zo makkelijk op een olympisch zijspoor laat duwen, kan dat ook een eindpunt worden. Voor Thialf mag het organiseren van het olympische langebaanschaatsen een buitenkansje zijn, voor de sport moet dit een wake-upcall zijn.

hoofdredactie@frieschdagblad.nl

Tryater repeteert voor 'Swimbad' tussen de badgasten

THEATER

Anna Sofia From

Bakkeveen | Met Swimbad sluit Tryater haar jubileumseizoen af in openluchtbad Dündelle in Bakkeveen. In het water komen de spelers en de badgasten samen om een intergenerationeel verhaal te vertellen over alle fases van een vrouwenleven en over hoe mooi het is als alles, voor één moment, samenvalt.

Het is een zonnige, zachte dag in Bakkeveen. Warm is het echter niet. Toch durven twee blonde meisjes een sprong van de hoge duikplank te wagen, waarna ze het diepe bad in plonzen. In het 25 meterbad trekken twee oudere zwemsters, hun haren

weggestopt onder een strakke badmuts, gestaag een paar baantjes.

Het karakteriseert *Swimbad* waarin de acteurs en badgasten in het zwembad samenkomen, en een verhaal vertellen over verschillende generaties vrouwen. In het water worden de verschillende stadia van het leven van gepensioneerde badjuf Swaantsje, gespeeld door Joke Tjalsma, weerspiegeld terwijl badgasten erdoorheen zwemmen. Ook tijdens deze repetitie, waarbij de eerste doorloop in en om het daadwerkelijke zwembad, net is geweest. „Dan roep ik 'stop!' en dan zie je de zwemmers verbaast kijken: moeten we eruit?“, gniffelt regisseur en artistiek leider van het theatergezelschap, Tatiana Pratley vanaf een grote opgebouwde tribune vol blauwe stoeltjes.

Ze baseerde de voorstelling deels op een herinnering die ze had toen ze met haar oma en moeder in Zuid-Frankrijk aan het aquajoggen was. Drie generaties vrouwen in het water. „Straks ben ik hier misschien ook wel met mijn eigen dochter“, dacht ze. En zo geschiedde. Momenten waarin verleden, heden en toekomst heel even samenvallen, met het water als verbindende factor. „We bestaan als mens voor een groot gedeelte uit water en zijn al voor onze geboorte in water te vinden“, vertelt ze. „Het is een constante factor in ons leven en brengt verlichting. In het water verliezen we even onze zwaartekracht.“

Intiem

De cast bestaat naast Tjalsma uit, onder andere Karel Hermans, Marjolein Ley, Anna Raadsveld en Wieke Overzet. Ook figuranten uit Bakkeveen, een zwemklas en synchroonzwemmers zijn te zien. De locatie is met zorg gekozen, vertelt Pratley. „We zijn alle zwembaden in Fryslân afgeweest. Maar deze vonden we toch het mooist. Het heeft iets mystieks, zo met het bos eromheen. Alsof er van alles kan gebeuren.“

Eerder maakte Tryater al een voorstelling, *Part-time Paradise* in 2019, op een andere openbare plek waar verschillende mensen van verschillende generaties samenkomen om te recreëren: een camping. „Die plekken zijn op een bepaalde manier voyeuristisch. Een zwembad is misschien nog wel intiemer door de gezamenlijke lichamelijke in het water.“

Tryater sluit het jubileumseizoen af met een voorstelling in zwembad Dündelle in Bakkeveen. De afgelopen weken werd er druk gerepeteerd. Foto: Rens Hooyenga

Het heeft iets mystieks, zo met het bos eromheen

Tatiana Pratley

Veel situaties uit *Swimbad*, zijn dan ook uit het echte leven gegrepen. Pratley, die doorgaans samen met haar dochter het zwembad bezoekt, weet nog hoe ze op de ligweide hoorde hoe twee vrouwen direct naast haar, hun bevallingsverhalen inclusief intieme details uit de doeken deden. Ook een ander lid van het gezelschap, vertelt Pratley, maakte iets soortgelijks mee in een zwembad, waarbij het water rood kleurde van bloed.

Opblaasschelp

De techniek is ondertussen bezig om die ervaring visueel te maken in het vloeibare podium. Er wordt gehurkt aan de rand van het bad, kabels worden aan elkaar gedraaid en warempel – een rode vlek spreidt zich gestaag over een steeds groter oppervlak in het lichtblauwe water, dwars onder een grote, glimmend roze opblaasschelp door. „Is dat bloed?“, repeteert Anna Raadsveld haar tekst.

Omineuze muziek klinkt. Bij Swaantsje komt een herinnering naar boven uit haar jeugd. Joke Tjalsma loopt voorzichtig naar de rand. „It wie de earste kear dat ik my realisearre: it kin ek stikken, in liif.“ De blik naar beneden. Stilte. De muziek stopt, de magie is weer weg. „Hoe snel kan het bloed weer weg zijn?“, wil Pratley weten vanaf de tribune. En door naar de volgende scène.

Swimbad is van 22 mei tot en met 13 juni te zien in zwembad Dündelle in Bakkeveen: www.tryater.nl

Miljoenenclaim rond geluidswal Menaam grotendeels afgewezen

RECHTBANK

Elizabeth Vogelzang

Menaam | De provincie en gemeente Waadhoeke moeten ruim 117.000 euro schadevergoeding betalen aan grondwerker GrondNet. Dat heeft de rechtbank Noord-Nederland bepaald in een langslpende zaak over de aanleg van een geluidswal bij Menaam. De miljoenenclaim die er lag, werd afgewezen.

De zaak draait om de aanleg van een aarden geluidswal bij Menaam, langs de snelweg A31. Een klus waar het bedrijf GrondNet uit Heerenveen vanaf 2008 aan werkte. In 2013 grepen provincie en gemeente hard in, omdat de onderneming zich volgens hen niet aan vergunningen hield en mogelijk vervuilde grond gebruikte.

Vertragingsschade

De werkzaamheden werden stilgelegd. GrondNet zou de geluidswal moeten afgraven en er dreigden forse dwangsommen. In 2016 en 2018 werden die besluiten onherroepelijk vernietigd door de Raad van State. Pas daarna kon GrondNet verder met de aanleg van de geluidswal.

Het bedrijf heeft door de handhavingsmaatregelen volgens de rechtbank zogenoemde vertragingsschade opgelopen. Omdat het project stilaan, kreeg GrondNet inkomsten pas jaren later binnen. Daardoor betaalde het bedrijf extra rente over een negatief banksaldo. De rechters achten daarom een schadebedrag van 117.724 euro aanneemelijk en wijzen dat toe.

Claim en reputatieschade

Een veel grotere claim van ruim 1 miljoen euro werd door de rechter afgewezen. GrondNet stelde dat het bedrijf reputatieschade opliep en opdrachten misliep door negatieve uitlatingen en tegenwerken van de overheid.

Volgens de rechter is niet bewezen dat provincie en gemeente bewust een campagne tegen GrondNet voerden of opdrachten hebben gefrustreerd. Ook zouden misgelopen opdrachten niet direct te herleiden zijn tot de onjuiste handhavingsbesluiten.

Kwalijke persberichten

Persberichten speelden een rol in het conflict, maar leverden geen extra schadevergoeding op. Een claim over een gemeentelijk persbericht uit 2013 is verjaard.

Een kritische publicatie van de provincie Fryslân uit 2014 was volgens de rechtbank bovendien gerechtvaardigd gezien het maatschappelijke belang van mogelijk gebruikte verontreinigde grond en de informatie die toen beschikbaar was.

Jarenlang procederen

Ook kosten voor advocaten, deskundigen en andere schadeposten worden afgewezen. De rechtbank vindt dat GrondNet die niet of onvoldoende kan koppelen aan het onrechtmatig handelen.

Uiteindelijk blijft een beperkt bedrag over na jarenlang procederen. De proceskosten moeten de betrokken partijen ieder zelf betalen.

De geluidswal bij Menaam in aanbouw. Foto: Catrinus van der Veer